

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
Факультет педагогічної освіти

ЗАТВЕРЖУЮ

Декан

доц. Герцюк Д.Д.

« ____ » _____ 2019 р.

Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо написання, оформлення та захисту
МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Галузь знань : 01 «Освіта / Педагогіка»

Спеціальність : 011 «Освітні, педагогічні науки»

Кваліфікація : магістр освітніх, педагогічних наук.
Професіонал з управління та експертизи
освітнього простору. Викладач

Освітній ступінь: магістр

денна та заочна форми навчання

ЛЬВІВ – 2019

Розглянуто на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
Протокол № 5 від 12 листопада 2019 р.

Укладачі:

канд. пед. наук, доцент Ковальчук Л. О.
канд. пед. наук, доцент Яремчук Н. Я.

Відповідальний за випуск: завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, доктор пед. наук, професор Квас О. В.

Рецензенти: декан факультету педагогічної освіти, канд. пед. наук, доцент Герцюк Д. Д.; доктор педагогічних наук, професор Мачинська Н. І.

Затверджено на засіданні Вченої ради факультету педагогічної освіти

Протокол № 4 від 26 листопада 2019 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
1. ПІДГОТОВКА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	7
1.1. Вимоги та головні етапи виконання магістерської роботи	7
1.2. Призначення та обов'язки наукового керівника.....	10
1.3. Обов'язки студента у процесі виконання магістерської роботи.....	12
1.4. Вибір і затвердження теми магістерської роботи.....	13
1.5. Складання календарного плану, робочого плану та плану-проспекту виконання магістерської роботи.....	15
1.6. Бібліографічний пошук літературних джерел	16
2. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ТЕКСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	19
2.1. Структура магістерської роботи	19
2.2. Зміст.....	20
2.3. Анотація	21
2.4. Вступ.....	21
2.5. Основна частина.....	28
2.6. Висновки	31
2.7. Список використаних джерел.....	32
2.8. Додатки	33
3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	34
3.1. Правила оформлення магістерської роботи	34
3.2. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів	36
3.3. Ілюстрації, таблиці.....	37
3.4. Посилання й цитування	38
3.5. Список використаних джерел.....	39
3.6. Додатки	41

4. ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	43
4.1. Кафедральний (попередній) захист магістерської роботи.....	43
4.2. Відгук наукового керівника та рецензія на магістерську роботу	43
4.3. Експертиза магістерської роботи на забезпечення академічної доброчесності	45
4.4. Підготовка наукової доповіді та презентації магістерського дослідження	48
4.5. Прилюдний захист магістерської роботи	49
4.6. Оцінювання магістерської роботи.....	50
5. ДОДАТКИ.....	53
Додаток А. Зразок заяви для затвердження теми та керівника магістерського дослідження	53
Додаток Б. Графік написання магістерської роботи.....	54
Додаток В. Зразок титульного аркуша магістерської роботи.....	56
Додаток Д. Зразок структури роботи	57
Додаток Е. Зразок першої сторінки розділу магістерської роботи	58
Додаток Ж. Зразок оформлення бібліографічного опису	59
Додаток З. Відгук наукового керівника	61
Додаток И. Рецензія на магістерську роботу	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65

ВСТУП

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» **магістр** – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та відповідає сьомому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності. Ступінь присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницький (науковий) компонент.

Магістерська робота – самостійно виконана науково-дослідницька кваліфікаційна праця, головною метою і змістом якої є наукові дослідження з новітніх питань теоретичного або прикладного характеру за профілем підготовки.

Виконання магістерської роботи та її публічний захист дозволяє авторові продемонструвати науково-дослідницькі компетенції, рівень своєї наукової кваліфікації на основі ґрунтовного теоретичного та експериментального дослідження, уміння самостійно проводити науковий пошук, визначати і розв'язувати наукові завдання в межах своєї професійної підготовки. Написання науково-дослідницької магістерської роботи передбачає:

- обґрунтування актуальності теми відповідно до сучасного рівня розвитку науки і практики;
- застосування загальнонаукових методів наукового пізнання та сучасних методів педагогічного дослідження;
- визначення наукових суперечностей, які є запорукою формування концептуально нових ідей;

- вміння аналізувати факти, явища та процеси з різних наукових позицій через всебічний аналіз і критичну оцінку;
- використання елементів наукової творчості у представленні новизни дослідження, його теоретичної та практичної значущості;
- формулювання авторських наукових положень, перевірка яких відбувається у процесі дослідно-експериментальної роботи;
- розробку інноваційних пропозицій та практичних (методичних) рекомендацій щодо їх впровадження;
- вміння презентувати результати власного наукового дослідження.

Методичні рекомендації розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 р., Закону України «Про авторське право та суміжні права», Положення про екзаменаційну комісію у Львівському національному університеті імені Івана Франка від 30 листопада 2016 р., Положення про організацію освітнього процесу у Львівському національному університеті імені Івана Франка від 21 червня 2018 р., Положення про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка від 31 жовтня 2018 р., Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015. «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», затвердженої Вченою Радою Львівського національного університету імені Івана Франка від 31 жовтня 2018 р. та інших нормативних документів.

Методичні рекомендації роз'яснюють порядок і вимоги щодо підготовки, написання, оформлення та захисту магістерської роботи.

1. ПІДГОТОВКА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

1.1. Вимоги та головні етапи виконання магістерської роботи

Головні вимоги до магістерської роботи:

- обґрунтування актуальності теми дослідження відповідно до сучасних досягнень науки та змісту освітньої програми спеціальності;
- сформованість об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження;
- складений план дослідження;
- проведення бібліографічного пошуку; дослідження нормативно-правової бази із означеної проблеми;
- всебічний теоретичний аналіз інформації спрямований на розкриття предмета дослідження, реалізацію мети і завдань дослідження;
- прикладний характер дослідження та комплексне представлення результатів;
- підбір і використання сучасних методів наукового дослідження для розкриття проблематики предмета дослідження;
- сформовані авторські практичні/методичні пропозиції/рекомендації щодо удосконалення різних аспектів предмета дослідження;
- творчий підхід до наукового пошуку з проблеми дослідження;
- конструктивне поєднання теоретичної (теоретико-методологічної), практичної (методичної) та емпіричної (експериментальної) частин з дотриманням логіки дослідження;
- висновки роботи повинні бути систематизовані та обґрунтовані;
- дослідження апробується у матеріалах тез конференцій (не менше 2-ох) та наукових публікаціях;
- оформлення роботи повинно відповідати встановленим вимогам та містити усі необхідні супровідні документи (відгук наукового керівника, дві рецензії, довідку про перевірку на плагіат, електронну версію роботи на компакт-диску).
- робота оформляється в одному екземплярі і не тиражується;

- робота виконується українською мовою; оформляється граматично і стилістично правильно, з дотриманням наукового стилю;
- дослідження виконується та презентується самостійно магістром.

Програма проведення магістерського дослідження передбачає *три стадії* (початкову, основну, завершальну) відповідно до таких етапів наукового пошуку:

- 1) етап підготовки;
- 2) етап виконання;
- 3) етап завершення;
- 4) захист магістерської роботи.

До їх складу відносять роботи, які передбачають такий **алгоритм виконання**:

1. Ознайомлення з переліком тем магістерських робіт, рекомендованих кафедрою загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, і здійснення вибору власної теми.

2. Консультація з науковим керівником за умови власного бачення формулювання теми чи її коректування відповідно до професійної діяльності та інтересів магістра.

3. Написання магістром персональної заяви щодо вибору теми магістерської роботи (див. Додаток А) та затвердження її на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи.

4. Ознайомлення магістрів із вимогами щодо підготовки, написання, оформлення та захисту магістерської роботи.

5. Затвердження на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи і Вченою радою факультету педагогічної освіти теми магістерської роботи, закріпленої за магістром, та призначення наукового керівника.

6. Складання плану магістерської роботи та програми дослідження з обов'язковим встановленням науковим керівником календарного графіку написання роботи (із зазначенням термінів виконання її окремих складових).

7. Пошук і первинне опрацювання магістром літературних джерел. Укладання бібліографії.
8. Формулювання магістром разом з науковим керівником науково-категоріального апарату (об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження; вибір методів дослідження) та корегування (за необхідності) плану магістерської роботи.
9. Повторне здійснення літературного огляду та узагальнення його в теоретичній частині дослідження.
10. Представлення теоретичної частини дослідження на огляд науковому керівнику.
11. Усунення недоліків після правок наукового керівника та формування тексту теоретичної частини магістерської роботи.
12. Апробація матеріалів теоретичної частини дослідження (обов'язкова публікація тез доповіді на наукових конференціях, публікація статті у науковому фаховому виданні).
13. Проектування практичної частини дослідження, що передбачає вибір (або розроблення) та обґрунтування відповідних методик.
14. Проведення емпіричного дослідження (анкетування, тестування, педагогічного експерименту тощо), виконання розрахунків, аналіз та інтерпретація результатів, обґрунтування тенденцій і закономірностей, виявлення зв'язків за предметом дослідження.
15. Інтерпретація результатів емпіричного дослідження та представлення їх у дослідницькій (експериментальній) частині роботи.
16. Формулювання практичних/методичних пропозицій щодо удосконалення різних аспектів предмета дослідження.
17. Апробація матеріалів практичної частини дослідження (обов'язкова публікація тез доповіді на наукових конференціях, публікація статті у науковому фаховому виданні).
18. Узагальнення висновків роботи відповідно до завдань дослідження.

19. Оформлення магістерської роботи відповідно до вимог та подання її на ознайомлення науковому керівникові.
20. Доопрацювання тексту роботи з урахуванням зауважень наукового керівника.
21. Представлення магістерської роботи на кафедрі для попереднього розгляду.
22. Складання тексту доповіді (виступу) й підготовка презентації дослідження.
23. Попередній захист магістерської роботи на кафедрі загальної педагогіки та педагогіки вищої школи і отримання рекомендацій про допуск її до захисту в державній екзаменаційній комісії.
24. Остаточне редагування магістерської роботи відповідно до зауважень.
25. Перевірка магістерської роботи на академічний плагіат із формулюванням довідки.
26. Подання магістерської роботи науковому керівнику на письмовий відгук.
27. Подання магістерської роботи двом викладачам закладу вищої освіти на рецензування.
28. Подання магістерської роботи на кафедрі загальної педагогіки та педагогіки вищої школи у друкованому та електронному вигляді.
29. Підготовка до публічного захисту (написання доповіді, аналіз і підготовка відповіді на зауваження рецензента; оформлення презентації).
30. Захист магістерської роботи на засіданні державної екзаменаційної комісії.

1.2. Призначення та обов'язки наукового керівника

Науковими керівниками магістерських робіт призначаються викладачі кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, які мають науковий ступінь і спеціалізуються на проблематиці, що відповідає спрямованості та темі роботи. Керівники затверджуються рішенням засідання кафедри та Вченою радою факультету педагогічної освіти під час затвердження тем магістерських

робіт. Викладач може здійснювати керівництво підготовкою не більше ніж 5 магістерських робіт.

Метою наукового керівництва під час виконання магістерської роботи є здійснення консультування та контролювання за якістю дослідження. Головними формами наукового керівництва є консультації, під час яких він повинен дотримуватись низки зобов'язань.

Головні обов'язки наукового керівника магістерської роботи:

- допомагати студентові у конкретизації теми, укладанні плану та структуруванні змісту магістерської роботи, формулюванні об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження;
- консультувати щодо дотримання вимог до виконання магістерського дослідження;
- скласти календарний план та план-проспект виконання магістерської роботи, погодити його з магістром, контролювати дотримання його виконання (див. Додаток Б);
- зорієнтувати студента в огляді та доборі нормативно-правових, наукових (монографії, дисертації, фахові періодичні видання, підручники, навчальні посібники, науково-методичні матеріали тощо) та інформаційних джерел;
- допомогти у виборі методики проведення дослідження;
- надавати консультації щодо порядку виконання, змісту та оформлення магістерської роботи;
- контролювати хід виконання роботи поетапно та загалом і звітувати на засіданнях кафедри про ступінь готовності магістерської роботи (якщо магістр не дотримується календарного плану виконання магістерської роботи, зокрема, не з'являється на консультації до наукового керівника та не спілкується з ним, керівник зобов'язаний винести цю інформацію на засідання кафедри);
- сприяти участі магістрів у наукових конференціях і консультувати під час підготовки наукових публікацій за результатами досліджень;
- провести перевірку готової магістерської роботи на відповідність установленим вимогам;

- надати рекомендації щодо підготовки до захисту магістерської роботи (виступ, презентація);
- рекомендувати (чи не рекомендувати) магістерську роботу на кафедральному (попередньому) захисті до публічного захисту;
- підготувати письмовий відгук про магістерську роботу та оцінити якість виконання відповідно до критеріїв, які висуваються до неї;
- контролювати подання магістерської роботи на рецензування до інших викладачів;
- взяти участь у роботі засідання ДЕК під час захисту студентами магістерських робіт, наукове керівництво якими він здійснював.

1.3. Обов'язки студента у процесі виконання магістерської роботи

Студент самостійно виконує магістерську роботу та несе відповідальність за сформовані результати дослідження. У процесі виконання магістерської роботи студент **зобов'язаний**:

- обрати тему магістерської роботи у відведені терміни та закріпити на підставі особистої заяви на ім'я завідувача кафедрою;
- скласти разом з науковим керівником календарний план щодо виконання магістерської роботи та дотримуватися строків її виконання, передбачених у графіку;
- сформулювати разом з науковим керівником науково-категоріальний апарат (об'єкт, предмет, мету, завдання дослідження) та структурувати зміст роботи;
- зібрати, проаналізувати та систематизувати наукові джерела, які доцільно використати при виконанні магістерської роботи;
- спроектувати та обґрунтувати практичну частину дослідження, що передбачає вибір (або розроблення) відповідних методик.
- спланувати та здійснити емпіричне дослідження (анкетування, тестування, педагогічний експеримент тощо), проаналізувати та інтерпретувати його результати;

- брати участь у наукових конференціях, результати дослідження друкувати у фахових виданнях, заздалегідь узгодивши текст з науковим керівником;
- відповідно до встановлених термінів календарного плану подавати на перевірку науковому керівнику окремі розділи та кінцевий варіант магістерської роботи;
- враховувати зауваження наукового керівника та вносити правки у текст роботи;
- оформити роботу відповідно встановленим вимогам, зазначеним у методичних рекомендаціях;
- забезпечити перевірку магістерської роботи на академічний плагіат та отримати довідку про відсоток авторського тексту в роботі;
- отримати письмовий відгук від наукового керівника на роботу;
- подати магістерську роботу на рецензування та отримати висновок двох рецензентів;
- подати готову магістерську роботу на кафедру загальної педагогіки та педагогіки вищої школи не пізніше, ніж за 2 тижні до захисту перед державною екзаменаційною комісією;
- захистити магістерську роботу (попередній (кафедральний) захист; перед державною екзаменаційною комісією).

1.4. Вибір і затвердження теми магістерської роботи

На початку магістерської підготовки проводиться вибір студентом теми магістерської роботи. Напрями дослідження і тематика магістерських робіт визначається заздалегідь кафедрою загальної педагогіки та педагогіки вищої школи відповідно до освітньої програми спеціальності, актуальності наукової проблематики, наукових інтересів і напрямів науково-дослідної діяльності викладачів. Студент має право самостійно формулювати тему, що відповідає його науковим інтересам, обґрунтувавши доцільність її розроблення.

Підставою для закріплення теми магістерської роботи за студентом є заява на ім'я завідувача кафедри (див. Додаток А). Тема магістерської, як і

науковий керівник, затверджуються на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи. За однією темою може бути захищена лише одна магістерська робота. Уточнення у формулюванні теми допускається за умови узгодження з науковим керівником, повторного написання заяви і письмового обґрунтування пояснення про відповідні зміни, погодження із завідувачем кафедри та рішенням засідання кафедри із внесенням відповідних змін до протоколу. Допустимі терміни для проведення змін повинні відбутися не пізніше, ніж за 6 місяців до захисту магістерської роботи.

Вибір теми магістерської роботи є першочерговим та ключовим кроком в результативності всього дослідження. Вибираючи тему магістерської роботи, слід урахувати актуальність, новизну, науково-матеріальну базу для виконання дослідження, можливість отримання й опрацювання експериментального матеріалу, власний науковий інтерес, науково-дослідний (участь у наукових конференціях, студентських олімпіадах) чи науково-методичний досвід, творчий потенціал, особисту мотивацію, психологічну готовність і налаштованість для здійснення наукового пошуку тощо.

Із позиції досвіду рекомендується вибирати вужчу тему, що є передумовою глибокого опрацювання предмету дослідження. У назві теми повинна інформативно та лаконічно висвітлюватися головна проблема. У виборі теми важливе ознайомлення з найновішими аналітичними оглядами, статтями у спеціальній фаховій періодиці, консультації із спеціалістами-практиками [2, с. 283].

При розробці та виборі тематики кваліфікаційної роботи студенту слід враховувати, що магістерська робота повинна мати дослідницький характер. Це передбачає, окрім огляду науково-методичної літератури, представлення результатів експерименту (констатувального; формувального). Відповідно, робота повинна мати практичну актуальність теми, яка опосередковано відображається в назві.

Допомогти студенту обрати тему магістерської роботи можуть такі процедури:

- 1) перегляд каталогів захищених робіт, ознайомлення з уже виконаними на кафедрі роботами;
- 2) ознайомлення з новітніми результатами досліджень у суміжних галузях науки, оскільки на межі різних галузей знань можна знайти нові, часом неочікувані рішення;
- 3) оцінка методів дослідження у конкретній галузі науки, передбачення можливостей застосування методів, які засвідчили свою ефективність у суміжних галузях;
- 4) перегляд відомих наукових рішень за допомогою нових методів, з нових теоретичних позицій, із застосуванням нових суттєвих фактів. Вибір теми з нових позицій, на більш високому рівні [2, с. 283].

Назва теми повинна бути сформульована одним реченням (не більше 15 слів).

1.5. Складання календарного плану, робочого плану та плану-проспекту виконання магістерської роботи

Після вибору і затвердження теми магістрант разом із своїм науковим керівником складає календарний план (графік), який можна вважати наочною схемою дослідження. *Календарний план* передбачає визначення головних етапів виконання роботи із чітко визначеними реальними термінами виконання завдань, формами звітності та відмітку наукового керівника про результат виконання (див. Додаток Б). Такий алгоритмізований план формує покрокові дії організації процесу підготовки магістерської роботи. Календарний план підлягає змінам за двостороннім погодженням між науковим керівником і магістрантом. Оригінал затвердженого календарного плану залишається у студента, а його копія – у наукового керівника. Недотримання термінів виконання зі сторони магістранта та систематичне відхилення від календарного плану є підставою для керівника щодо винесення на засідання кафедри означеної проблеми. Хід підготовки написання магістерських робіт студентами періодично розглядається на засіданнях кафедри.

Календарний план (графік) виконання складається паралельно із *робочим планом* магістерської роботи. Композиція магістерського дослідження має необхідні структурні елементи (зміст, вступ, 2–3 розділи з відповідною кількістю підрозділів до кожного з них, висновки, список використаних джерел, додатки), які відповідають робочому плану (див. Додаток Д). На цьому етапі важливе визначення вихідних даних магістерського дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання); назву та зміст розділів та параграфів. Такий план, відповідно до виконання роботи, зазвичай, уточнюється, а інколи змінюється після детальнішого вивчення предмету дослідження. Відповідно до теми, характеру матеріалу, методів дослідження магістрант може використати такі принципи до складання плану: хронологічний (розвиток процесу чи явищ у часі); проблемний (тематичний).

Робочий план виконання магістерської роботи є основою для плану-проспекту (розгорнутого плану). *План-проспект* – реферативний виклад розташованих у логічному порядку питань, за якими в майбутньому буде систематизовано зібраний фактичний матеріал, складають на пізніших стадіях дослідження [2, с. 285].

Грамотний, логічний, системний складений план (календарний, робочий, план-проспект) є запорукою успішного проведення магістерського дослідження.

1.6. Бібліографічний пошук літературних джерел

Підбір літератури для роботи над магістерським дослідженням слід розпочинати одразу після затвердження теми. Результат бібліографічного пошуку літературних джерел презентується у систематизованому списку бібліографії за темою магістерської роботи, який згодом буде доповнюватися та уточнюватися. Пошук та аналіз інформації про стан розробки проблеми передбачає бібліографічний збір, історіографічне опрацювання та дослідження вихідних джерел – документів і матеріалів.

Створюючи бібліографічний перелік літературних джерел магістр повинен звернутися до предметно-тематичних каталогів і бібліографічних

довідників у бібліотеках, а також використовувати систему Internet-ресурсів. Огляд слід розпочинати з документів (законодавчих, нормативно-правових, статистичних, аналітичних звітів та ін.), вивчати наукову літературу (монографії, статті в часописах і збірниках наукових праць, матеріали наукових конференцій, автореферати, тексти дисертацій), результати соціологічних досліджень тощо.

У складанні бібліографії та зборі фактичного матеріалу рекомендовано дотримуватись загальних правил:

1) збір теоретичної інформації ведеться ретроспективно (від сучасних джерел до більш старих);

2) пошук найновіших напрямків сучасних досліджень слід розпочинати з періодичних видань та Інтернет-ресурсів; вибірку у періодиці слід здійснювати за останніх 5–10 років;

3) критичний огляд літератури необхідно здійснювати з дослідження головних питань, переходячи до супровідного матеріалу; відповідно, використавши спочатку фундаментальну літературу (навчальна література, монографії, наукові статті), а далі – прикладну; перевагу надавати першоджерелам; зосереджуватись на думці авторів, які мають авторитет у даній галузі;

4) в огляді літератури доцільно звернутись до досліджень із суміжних галузей означеної проблеми – філософії, психології, соціології, менеджменту;

5) здійснюючи нотатки, слід враховувати, що не вся інформація увійде до тексту роботи як запозичений матеріал (зрештою, велика кількість цитат представляє слабку авторську позицію), деяка опосередковано буде спонукати до формування власних наукових ідей;

6) для оперативного пошуку інформації, пов'язаної з темою дослідження, необхідно дотримуватися впорядкування картотеки/списку літературних джерел; одержану інформацію слід систематизувати за головними розділами магістерської роботи (електронні файли за тематикою; тематичні папки з друкованими матеріалами на паперових носіях тощо);

7) здійснюючи виписки з літературних джерел слід подбати про коректність посилань у процесі написання роботи (автор, назва статті чи книги, видання, рік, том, номер, сторінка), що згодом спростить формування кінцевого списку використаних джерел та гарантує відсутність плагіату;

8) кінцевим етапом аналізу наукової літератури є констатація стану вивченості і розробленості відповідної проблеми, аналітична оцінка перспектив дослідження.

Етапи роботи над науковими публікаціями:

- 1) загальне ознайомлення з роботою за її змістом;
- 2) побіжний перегляд усього тексту;
- 3) послідовне читання матеріалу;
- 4) вибіркоче читання будь-якої частини публікації;
- 5) виписування матеріалів, що становлять особливий інтерес;
- 6) критичне оцінювання;
- 7) редагування занотованого фрагменту тексту майбутньої роботи [2, с. 287].

Оперативність та якісний системний бібліографічний пошук забезпечується ступенем інформованості магістра в досліджуваній галузі, а критерієм оцінки – вміння практичного застосування в магістерській роботі прочитаного в літературі, критична оцінка відібраних фактів.

Для пошуку інформації з питань освіти рекомендовано використовувати офіційні сайти:

- 1) www.rada.gov.ua/ – Верховна Рада України;
- 2) www.kmu.gov.ua/ – Кабінет Міністрів України;
- 3) www.un.org/ – Організація Об'єднаних Націй;
- 4) www.city-adm.lviv.ua – Львівська міська рада;
- 5) www.nbuv.gov.ua/ – Національна наукова бібліотека України ім. В. І. Вернадського;
- 6) www.lsl.lviv.ua – Наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України;
- 7) www.nas.gov.ua – Національна академія наук України.

2. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ТЕКСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

2.1. Структура магістерської роботи

Оскільки магістерська робота є кваліфікаційною науковою працею, її оцінюють не лише з точки зору теоретичної наукової значущості, актуальності теми, прикладного значення отриманих результатів, а й за рівнем її загальнометодологічної підготовки, яка передусім виявляється в її композиції [2, с. 291].

Структура (композиція) магістерської роботи відображає послідовний зв'язок довідкових та змістових частин дослідження. Назви структурних компонентів мають бути науково правильно та філологічно грамотно сформульованими, відповідати темі та предмету дослідження. Оскільки структура роботи передає логічний зв'язок наукового дослідження, то зміст розділів та підрозділів повинні відповідати логічним переходам; теоретичні твердження попереднього розділу повинні бути передумовою для наступного. Виклад матеріалу у структурних частинах повинен бути рівномірний і пропорційний (обсяг одного параграфу не повинен перевищувати 50% загального обсягу тексту; вступ і висновок менші від розділів; розділи між собою однакові).

Канонізованої структури магістерської роботи немає, усе залежить від особливостей дослідження. Проте є низка традиційних структурних компонентів:

- титульний аркуш;
- анотація;
- зміст;
- перелік умовних позначень, символів і термінів (за необхідності);
- вступ;

- основна частина (розділи магістерської роботи: перший розділ – теоретичний; наступні розділи – дослідницько-аналітичні чи дослідницько-творчі відповідно до предмету дослідження та головних завдань);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (у разі потреби).

Обсяг основного тексту магістерської роботи складає не менше **60 сторінок**, але не має перевищувати **80 сторінок** друкованого тексту. До цього обсягу не включають список використаних джерел та додатки.

2.2. Зміст

Зміст магістерської роботи наводиться на початку роботи і передає структуру дослідження. Він містить назви всіх структурних елементів (анотацію, перелік умовних позначень, вступ, розділи і підрозділи, висновки, додатки, список використаних джерел та ін.), заголовки та підзаголовки (за їх наявності) із зазначенням нумерації та номери їх початкових сторінок. Заголовки у змісті повинні точно повторювати заголовки у тексті, і скорочення їх не допускаються.

Заголовки однакових ступенів рубрикації тексту необхідно розміщувати один під одним. Заголовки кожного подальшого ступеня зміщені вправо по відношенню до заголовків попереднього рівня на абзацний відступ (п'ять знаків). Усі заголовки пишуться маленькими літерами з першої великої, крапка в кінці заголовка не ставиться. Останнє слово кожного заголовка з'єднується крапками із номером сторінки, яка йому відповідає.

Зміст зручно оформляти у вигляді таблиці з двох стовпчиків, один із яких містить назви розділів, підрозділів, а інший – нумерацію сторінок; зовнішні межі (рамки) таблиці не відображають.

Приклад змісту наведено у Додатку Д.

2.3. Анотація

Анотація (Summary), як узагальнена характеристика виконаної роботи, має стисло представлені основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та практичного значення. Її слід починати з формулювання сутності наукової проблеми, викладенню або рішенню якої присвячена робота, характеристики актуальності проведених досліджень, а далі викладати короткі відомості про об'єкт, предмет, мету дослідження, зміст розділів роботи. Наприкінці слід тезово викласти отримані теоретичні та експериментальні результати. Також необхідно вказати кількість сторінок, таблиць, рисунків, додатків та літературних джерел.

- В анотації також вказують:
- прізвище та ініціали магістра;
- назва магістерської роботи;
- кваліфікація, на яку претендує здобувач;
- спеціальність (шифр і назва);
- найменування закладу вищої освіти, у якому здійснювалася підготовка;
- місто, рік.

Анотація завершують переліком ключових слів у називному відмінку і словосполучень (як правило, не більше 10). Обсяг анотації – 2 сторінки.

Анотацію і ключові слова слід представити українською та англійською мовами.

Анотацію друкують на окремому аркуші, зберігаючи шрифт і поля як у тексті магістерської роботи.

2.3. Вступ

Вступ – структурний компонент магістерської роботи, у якому розкривається сутність і стан (теоретична і практична складові) досліджуваної проблеми, її значущість, формується бачення наукового пошуку та міститься науково-категоріальний апарат (кваліфікаційні характеристики) наукового дослідження. Текст вступу повинен мати науково-реферативний характер.

Обсяг вступу становить 5 сторінок.

Компоненти «Вступу»:

- 1) актуальність дослідження;
- 2) об'єкт дослідження;
- 3) предмет дослідження;
- 4) мета дослідження;
- 5) завдання дослідження;
- 6) гіпотеза дослідження (за умови проведення експерименту);
- 7) методи дослідження;
- 8) експериментальна база дослідження (за умови проведення експерименту);
- 9) наукова новизна;
- 10) практичне значення;
- 11) апробація результатів дослідження;
- 12) структура магістерської роботи.

Актуальність дослідження. Актуальність наукового дослідження – це його відповідність сучасним потребам науки і практики. Обґрунтування визначеності актуальності проблеми дослідження передбачає отримання результатів, які сприятимуть вирішенню визначених практичних завдань або сприятимуть усуненню теоретичних суперечностей у галузі досліджуваної проблеми. Висвітлення ступеня важливості та актуальності дослідження слід здійснювати шляхом критичного аналізу, порівняння з відомим вирішенням проблеми, визначення суперечностей.

Рекомендована схема представлення актуальності наукового дослідження:

- 1) формування оцінки існуючого стану предмета дослідження із встановленням суперечностей;
- 2) оцінка стану розв'язання досліджуваної проблеми у законодавчій та нормативно-правовій базі;

3) стан і ступінь розробленості наукового дослідження у вітчизняній та зарубіжній спеціальній літературі (визначення тих науковців, які проводили дослідження у даній проблематиці);

4) підбиття підсумків (резюме) про недостатню розробленість аспекту проблеми, що зумовило вибір теми дослідження; сформованість наукової проблеми, виявлення невідомих аспектів теми дослідження та необхідність проведення дослідження на зазначену тему.

Висвітлення актуальності дослідження не повинне бути багатослівним. Достатньо кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми.

Заголовок «Актуальність дослідження» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Об'єкт дослідження. Об'єкт дослідження – це явище (предмет або процес), що є причиною проблемної ситуації, яка обирається для вивчення. Це та частина практики або наукового знання (за умови теоретичного дослідження), яка обрана для вивчення. Об'єкт завжди повинен знаходитися в галузі певної науки або процесу і не виходити за їх межі.

Предмет дослідження. Предмет дослідження – це той аспект об'єкта дослідження, який розглядається в магістерській роботі і визначає тему.

Об'єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне й часткове. Один і той же об'єкт може служити предметом різних досліджень. Якщо об'єкт дослідження відповідає на запитання «Що розглядається?», то предмет дослідження вказує на аспекти розгляду, спосіб вивчення об'єкта дослідження, нові відношення, властивості, функції об'єкта (за авторським поглядом С. У. Гончаренка, Л. В. Артемової, Г. В. Беленької).

Заголовки «Об'єкт дослідження» і «Предмет дослідження» пишуться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Мета дослідження. Мета наукового дослідження – це авторська стратегія в одержанні нових знань про об'єкт та предмет дослідження. Формулювання мети дослідження спрямоване на кінцевий результат, який має одержати дослідник у науковій діяльності. Отже, мета – це те, що ми хочемо отримати

при проведенні дослідження, ціль, яку ми перед собою ставимо. Мета передбачає відповідь на запитання «Що бажає одержати дослідник і яким має бути цей результат?» Із формулювання мети має бути зрозуміло: що досліджується; для чого досліджується; яким шляхом досягається результат [1, с. 303].

Мета дослідження визначає його завдання.

Завдання дослідження. Завдання дослідження – це деталізований перелік дій, які повинні бути проведені в ході наукового дослідження з метою реалізації його мети [1, с. 306]. Виконання всіх поставлених завдань у підсумку повинно забезпечити досягнення кінцевої мети дослідження. Перелік завдань може визначатися як тематичною, так і логічною послідовністю, зумовленою внутрішньою логікою дослідницького процесу.

У магістерській роботі формулюють не більше 5 завдань.

Реалізація завдань дослідження повинна відобразитися у висновках.

Багато вживати такі ключові слова щодо постановки завдань: «проаналізувати», «розглянути», «дослідити», «визначити», «виявити», «з'ясувати», «оцінити», «описати», «обґрунтувати», «запропонувати», «розробити», «удосконалити», «оптимізувати», «узагальнити», «розробити рекомендації», «запропонувати».

Заголовки «Мета дослідження» і «Завдання дослідження» пишуться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Гіпотеза дослідження. Наукова гіпотеза – це твердження, що містить припущення щодо рішення, яке стоїть перед дослідником певної наукової проблеми. Гіпотеза – це головна ідея можливого рішення. Формулювання гіпотези починається ще під час роздумів над темою і метою дослідження. Дослідник робить припущення про те, яким чином він прагне досягти поставленої мети. При цьому мають бути чітко визначені положення, які потребують доведення і захисту (експериментальної перевірки) [1, с. 263].

Гіпотеза дослідження формується за умови проведення експерименту (констатувального і формувального).

Заголовок «Гіпотеза дослідження» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Методи дослідження. Метод наукового дослідження – це шлях наукового дослідження або спосіб пізнання будь-якої реальності [1, с. 384]. Методи дослідження, як інструмент у відборі фактичного матеріалу, обираються відповідно до особливостей поставленої мети та специфіки завдань магістерської роботи. Вибір методів не є довільним, а визначається особливостями змісту проблем і можливостями її дослідження.

Класифікація головних методів наукового дослідження:

1) *за рівнем методологічного аналізу:*

- загальнонаукові;
- методи сходження від абстрактного до конкретного, діалектичні методи, методи суміжних галузей науки, методи окремих галузей науки;

2) *за видами дослідження:*

- емпіричні (спостереження, експеримент, тестування, моделювання);
- теоретичні (аналогія, аналіз і синтез, індукція і дедукція, аксіоматика, узагальнення; логічні та історичні методи);
- метатеоретичні (методи системного і комплексного аналізу, термінологічний підхід, періодизація);

3) *за сферою застосування методів:*

- організаційні (порівняльний, лонгitudний, комплексний);
- емпіричні (спостереження, опитувальні, діагностичні, експериментальні, праксометричні);
- методи обробки даних:
 - ✓ кількісні (кореляційний аналіз, факторний аналіз, регресивний аналіз, дисперсійний аналіз, кластерний аналіз);
 - ✓ якісні (класифікація, диференціація, категоризація) [1, с. 385].

Наукове дослідження відбувається на *двох рівнях:*

- 1) емпіричному (здійснюється процес накопичення фактів – збирання науково-практичної інформації);

2) теоретичному (здійснюється узагальнення знань – обробка зібраних фактів) [4, с. 104].

Відповідно, загальні методи пізнання умовно поділяють на три групи:

1) *методи емпіричного дослідження* (спостереження, порівняння, експеримент);

2) *методи теоретичного дослідження* (ідеалізація, формалізація, логічні й історичні методи);

3) *методи, що можуть бути застосовані на емпіричному і теоретичному рівнях* (абстрагування, аналіз і синтез, індукція й дедукція, моделювання).

Вибір точних і правильних методів дослідження забезпечить успішне виконання магістерської роботи.

Заголовок «Методи дослідження» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Експериментальна база дослідження. За умови проведення експерименту у вступі зазначають експериментальну базу дослідження. При цьому вказується заклад освіти, в якому проводився експеримент (заклад вищої освіти, заклад дошкільної освіти тощо) та учасники (кількість осіб, інших важливих (за потребою) для дослідження особливостей) експериментальної та контрольної групи.

Заголовок «Експериментальна база дослідження» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Наукова новизна. За умови присутності у роботі елементів наукової новизни у теоретичному обґрунтуванні або методичному інструментарії необхідно у вигляді короткої анотації викласти нові наукові положення, вказуючи на відмінність цих положень від відомих раніше.

При формулюванні наукової новизни важливо враховувати три головні умови:

1) розкриття результату, тобто у науковій роботі необхідно вказати, який тип нового знання здобув дослідник (вироблення концепції, методики, класифікації, закономірностей тощо);

2) визначення рівня новизни отриманого результату, його місце серед відомих наукових фактів;

3) оцінка нових результатів, чіткий і розгорнутий їх виклад [1, с. 299].

Загальноприйнято під час здійснення наукових досліджень формувати наукову новизну отриманих результатів за допомогою таких фраз:

- «вперше...»;
- «удосконалено...»;
- «набуло подальшого розвитку...».

Виконання магістерських дипломних робіт передбачає отримання наукової новизни на рівні «набуло подальшого розвитку.....».

Заголовок «Наукова новизна» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Практичне значення. Прикладне значення магістерської роботи необхідно подати як власне бачення щодо використання на практиці одержаних результатів або рекомендації щодо їх застосування, вказати ступінь готовності їх до впровадження.

Заголовок «Практичне значення» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Апробація результатів дослідження. Вказується перелік наукових конференцій, семінарів, круглих столів та інших наукових зібрань, на яких оприлюднено результати дослідження. Наводиться інформація про публікації результатів наукових досліджень магістрантів у межах виконання магістерської роботи.

Для магістерської роботи обов'язковою є наявність участі у **двох студентських наукових конференціях** (опубліковані тези доповіді) та опублікування **однієї** статті за матеріалами роботи.

Заголовок «Практичне значення» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Структура роботи. Вказується перелік структурних компонентів магістерської роботи та відомості про їхній обсяг (кількість сторінок: загальний

обсяг – з урахуванням списку літератури і додатків; обсяг основного змісту – без урахування списку літератури і додатків), ілюстрацій, таблиць, списку літературних джерел і додатків. Наприклад, «Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел з 90 найменувань (з них 5 – англійською мовою), 7 додатків, 10 таблиць, 2 рисунки. Загальний обсяг роботи 93 сторінки (75 – основна частина)».

Заголовок «Структура роботи» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Приклад оформлення вступу наведено у додатку Д.

2.4. Основна частина

Основна частина роботи складається з розділів (двох чи трьох), підрозділів (параграфів), пунктів, підпунктів. Основну частину роботи розміщують після Вступу, починаючи з нової сторінки. Кожен розділ може містити 2-3 підрозділи (параграфи). Надмірне дроблення матеріалу ускладнює його сприймання. Рекомендовано розмір розділів та підрозділів робити співмірними. Кожний розділ починається з нової сторінки. У кінці кожного розділу формуються висновки із стислим викладенням представлених у розділі наукових і практичних результатів. На положення цього розділу опирається дослідження питань, винесених у наступні розділи.

Зміст розділів основної частини повинен підпорядковуватись одній провідній ідеї та відповідати темі магістерської роботи. Матеріал повинен бути викладений із дотриманням усіх вимог, які висуваються до написання магістерських робіт: лаконічно, логічно, аргументовано; із наявністю критичного огляду, наукової полеміки; самостійності суджень. Слід пам'ятати, що положення сформовані у попередньому розділі є передумовою для висвітлення питань у наступному розділі.

ВАЖЛИВО!!! Використовуючи ідеї, публікації, наукові результати та матеріали інших авторів у тексті магістерської роботи, необхідно **ОБОВ'ЯЗКОВО** здійснювати посилання на публікації цих авторів.

Докази або більш детальну інформацію дослідження можна розмістити у «Додатках».

Основна частина магістерської роботи обов'язково повинна бути представлена теоретико-методологічним (перший розділ) та емпіричним (другий-третій розділ) матеріалом наукового дослідження.

У розділах основної частини подають:

- огляд (аналіз) літератури з досліджуваної проблеми;
- опис результатів і аналіз власних досліджень.

У першому розділі («РОЗДІЛ 1») важливо систематизовано проаналізувати і узагальнити головні теоретичні та методологічні підходи до розв'язання досліджуваної проблеми. Для цього необхідно:

- здійснити аналітичний огляд (критичний аналіз) досліджуваної проблеми у науковій літературі (проаналізувати різні теорії та погляди; обґрунтувати теоретичні концепції, на яких будується дослідження; виокремити низку вчених/наукові школи, які займалися дослідженням у цьому напрямі; порівняти різні точки зору, опубліковані у літературі за темою дослідження; здійснити порівняльний аналіз праць вітчизняних і зарубіжних провідних фахівців з теми дослідження; виявити зарубіжний досвід вирішення проблеми; представити праці із суміжних галузей наукового знання; навести приклади дискусійних і невирішених проблем, обґрунтувати своє ставлення до них і надати альтернативні пропозиції щодо їх розв'язання);

- проаналізувати законодавче та нормативно-правове забезпечення відповідної сфери освітньої/педагогічної діяльності;

- уточнити зміст головних категорій та понять дослідження;
- представити класифікаційні ознаки предмета дослідження;
- сформулювати концептуальні підходи;
- встановити роль головних чинників впливу на досліджуване явище;
- виявити перспективні напрямки подальших досліджень.

Наукові праці з висвітлення предмета дослідження можна аналізувати та представляти шляхом: висвітлення динаміки/тенденцій розвитку проблеми,

головних етапів розвитку наукових уявлень з проблеми; «історії питання» (*хронологічний принцип*); присвяченню розкриттю окремих аспектів досліджуваної тематики (*тематичний принцип*); логічного представлення у відповідності до еволюції розвитку поглядів на досліджувані проблеми, що дозволяє повністю розкрити їхній зміст (*хронологічно-проблемний принцип*). Для написання магістерської роботи рекомендовано останній принцип.

Рекомендовано ознайомлення з літературою здійснювати у зворотному хронологічному порядку, оскільки зміст видань останніх років може представляти напрацювання попередніх наукових досліджень.

Перший розділ необхідно завершувати написанням висновків до першого розділу, в яких магістр підсумовує сутність, значення, кваліфікаційні характеристики, історію та сучасні тенденції предмета дослідження; методологічні підходи. Рекомендований обсяг – не більше однієї сторінки.

У другому розділі («РОЗДІЛ 2») (аналітично-дослідницькому та рекомендаційному) подається констатувальний експеримент для представлення якого необхідно:

- структурувати предмет дослідження з визначенням взаємозв'язків між структурними складовими;
- визначити можливі напрямки/шляхи удосконалення предмета дослідження;
- представити детальний опис досліджуваної групи (проте, відповідно до принципу конфіденційності, недопустимо називати прізвища досліджуваних осіб та подавати будь-яку іншу інформацію, яка сприяє ідентифікації);
- представити детальний опис методів/методики діагностики досліджуваного явища (процесу) та аргументувати вибір;
- охарактеризувати предмет дослідження за допомогою системи кількісних і якісних показників;
- проаналізувати критерії, показники і компоненти визначення рівня сформованості предмета у досліджуваних;
- встановити особливості впливу на явище (процес) супровідних аспектів.

- сформуувати та обґрунтувати практичні/методичні рекомендації щодо покращення в окремому напрямку дослідження.

Подання результатів констатувального експерименту як фактичної інформації рекомендовано у вигляді таблиць, схем, діаграм, графіків.

Рекомендовано матеріали, що не дуже важливі для представлення результатів дослідження, вносити в Додатки.

Усі анкети, опитувальники, які є підтвердженням проведення констатувального експерименту, магістру необхідно представити на захисті магістерської роботи на вимогу членів ЕКу.

Другий розділ необхідно завершувати написанням висновків до другого розділу, в яких магістр представляє аналіз результатів проведеного констатувального експерименту та висуває практичні/методичні рекомендації щодо вдосконалення досліджуваного явища (процесу). Рекомендований обсяг – не більше однієї сторінки.

Проведення формувального експерименту у магістерському дослідженні вимагає представлення третього розділу («РОЗДІЛ 3»). Це вносить корективи у структуру другого розділу та логіку викладу матеріалів наукової роботи. Відповідно, методика проведення педагогічного експерименту, опрацювання отриманих результатів, узагальнення щодо гіпотези та формування відповідних рекомендацій вимагає опрацювання додаткової навчально-методичної літератури з методології педагогічного дослідження та консультацій наукового керівника.

2.5. Висновки

Завершуючи зміст основного тексту магістерської роботи, подають висновки, у яких висвітлюють найважливіші наукові та практичні результати магістерської роботи. Вони повинні містити стислий виклад актуальності теми, аналітичну оцінку, пропозиції магістра тощо. Висновки повинні чітко відповідати меті та завданням магістерської роботи.

У висновках вказуються узагальнені судження щодо проведеного дослідження, визначеного змісту провідних категорій, зафіксованих тенденцій,

наукові проблеми, для розв'язання яких бути застосовані результати дослідження, а також можливі напрями продовження досліджень за тематикою магістерської роботи. За наявності практичного значення отриманих результатів надаються відомості про використання результатів досліджень або рекомендації щодо їхнього застосування.

У тексті висновків не допускаються: 1) посилання на інших авторів, їх цитування; 2) наведення загальновідомих істин; 3) розмірковування про питання, які не досліджувалися у попередніх розділах; 4) дослівні повтори тексту розділів (висновків до розділів).

Рекомендується нумерація висновків для їх чіткого розмежування та зручності перевірки їхньої відповідності завданням магістерської роботи. Рекомендовано розпочинати кожен із висновків з дієслів доконаного виду (наприклад: «проаналізовано ...», «встановлено ...», «виявлено ...», «доведено ...», «показано ...», «досліджено ...», «розроблено ...», «отримано ...», «запропоновано ...», «рекомендовано ...» тощо).

Рекомендований обсяг висновків – 3–4 сторінки.

2.6. Список використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, що містить бібліографічні описи використаних у науковому дослідженні джерел, який подається після висновків [1, с. 422].

У магістерській роботі список використаних джерел має містити 60-80 джерел інформації, з них не менше 5 іноземних, проаналізованих у процесі дослідження.

Бібліографічний список магістерської роботи є показником фундаментальності проведеного дослідження. До його переліку відносять вітчизняну та зарубіжну: загальнонаукову літературу, спеціальну наукову літературу, законодавчі та нормативно-правові матеріали, матеріали статистики, періодичну літературу, навчально-методичну літературу, архівні документи, Інтернет джерела.

Список використаних джерел складають і оформляють відповідно до вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302 : 2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», який набув чинності з 1 липня 2016 року.

Загальні вимоги до списку використаних джерел магістерської роботи:

- 1) кожний запис позиції у списку літератури починають з нового рядка та нумерують;
- 2) список укладається за абеткою – спершу кирилицею, а згодом – латинкою;
- 3) до бібліографічного списку входить уся література, на яку магістр посилається (цитує) при написанні роботи;
- 4) у списку літератури повинні переважати новітні видання;
- 5) у списку використаних джерел повинні бути подані власні публікації магістра.

Приклад оформлення списку використаних джерел подано у Додатку Ж.

2.7. Додатки

У магістерській роботі додатки оформляються після списку використаної літератури. До додатків можна вносити довідкові та допоміжні матеріали, які безпосередньо стосуються теми, але через свій великий обсяг переобтяжують її основну частину. Зокрема: анкети; схеми; таблиці; витяги з нормативних документів; інструкції, опис методики реалізації програм; текст розроблених освітніх програм; інструментарій дослідження; ілюстрації допоміжного характеру тощо.

У тексті магістерської роботи повинні бути посилання на додатки. Кожен додаток необхідно починати з нової сторінки із заголовком «Додаток __», який надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично стосовно тексту сторінки. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки (починаючи з А), за винятком літер Г, Ґ, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад, «Додаток Б». Таблиці, діаграми, графіки, рисунки, схеми у додатках повинні мати внутрішню нумерацію (наприклад: Таблиця Б. 1; Рис. Б. 2)

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

3.1. Правила оформлення магістерської роботи

Оформлення магістерської роботи повинно відповідати вимогам, які висувають до рукописів наукових праць, коли готують їх до друку.

Загальні вимоги до оформлення магістерської роботи:

- 1) Друк тексту на комп'ютері з одного боку аркуша білого паперу формату А4.
- 2) Набір тексту роботи на комп'ютері здійснюється з використанням текстового редактора Word. При цьому рекомендується використовувати шрифти типу Times New Roman; кегль – 14; масштаб – 100%; інтервал – звичайний.
- 3) Набір тексту роботи на комп'ютері здійснюється з дотриманням полів: ліве – 30 мм, верхнє – 20 мм, праве – 10 мм, нижнє – 25 мм;
- 4) На сторінці – 28–30 рядків по 65–72 знаків у кожному (враховуючи пробіли між словами);
- 5) Відстань між рядками – півтора інтервали, підрядкові посилання і примітки – один інтервал.
- 6) Назви розділів і параграфів відокремлюють від тексту двома-трьома інтервалами.
- 7) Абзац дорівнює п'яти знакам (задається 1,2 – 1,25 см).
- 8) Текст іноземною мовою повністю набирають за допомогою спеціальних шрифтів.
- 9) Сторінки нумерують за єдиною системою від першої до останньої без пропусків і повторів (включно з ілюстраціями й додатками). Першою сторінкою є титульна, на ній цифру “1” не ставлять. Після титульної сторінки йде окрема сторінка зі змістом роботи. На ній також не проставляють порядкового номера. У змісті обов'язково вказують початкові сторінки кожної структурної частини. Нумерацію сторінок проставляють у правому верхньому кутку сторінки.

10) Кожну наступну структурну частину магістерської роботи слід починати з нової сторінки, вказуючи заголовок відповідно до змісту. Заголовки доцільно друкувати великими літерами симетрично до тексту без крапки вкінці (**ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ**).

11) У випадку виокремлення в роботі розділів і параграфів кожний наступний параграф продовжують з абзацу на тій же сторінці. Але кожний параграф обов'язково повинен мати назву (заголовок), вказану у змісті. Крапку в кінці заголовків не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапками. Переноси слів у заголовках будь-якого рівня не допускаються.

12) Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: "1.3." У тому ж рядку пишеться малими літерами заголовок підрозділу. Підпункти нумерують у межах кожного пункту, за такими ж правилами, як пункти.

13) Комплектація магістерської роботи повинна дотримуватись наступного порядку:

1. Титульний лист
2. Зміст
3. Анотація
4. Перелік умовних позначень (при необхідності)
5. Вступ
6. Основна частина, поділена на розділи та підрозділи, а також висновки до кожного розділу
7. Висновки
8. Список використаних джерел
9. Додатки

Інші обов'язкові складові магістерської роботи – 1) відгук наукового керівника; 2) дві рецензії на магістерську роботу; довідка про академічну доброчесність – подаються в окремих файлах і розміщуються перед титульним аркушем переплетеної роботи;

14) Титульний лист повинен містити:

- назву міністерства, закладу вищої освіти, факультету, кафедри, де виконано магістерську роботу;
- прізвище, ім'я, по батькові магістра;
- повну тему роботи;
- слова: Магістерська робота;
- галузь знань та спеціальність;
- відомості про наукового керівника;
- місто і рік виконання.

Приклад оформлення титульного аркуша наведено у Додатку В.

15) Друк повинен бути чітким, чорного кольору, середньої жирності.

16) Після друку текст роботи повинен бути ретельно перевірений автором на точність числових і фактичних даних,

17) Дозволено використання кольору у друці малюнків, діаграм.

18) Підготовлений текст брошурують (довільним способом) і оправляють у тверду палітурку;

19) Електронна версія магістерської роботи перекидається на компакт-диск і долучається до роботи.

3.2. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів

За необхідності до структури магістерської роботи долучають перелік умовних позначень як окремий реєстр. Це зумовлено вживанням специфічної термінології, символів, одиниць, маловідомих скорочень. Проте, якщо такі скорочення в магістерській роботі повторюються не більше трьох разів, тоді їх у перелік не вносять, а розшифрування подають у тексті під час першого згадування.

Перелік необхідно друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять скорочення, справа – їх детальне розшифрування.

3.3. Ілюстрації, таблиці [1, с. 416–422].

Основними структурними елементами магістерської роботи є ілюстрації (рисунок, графіки, схеми, діаграми), таблиці, примітки, виноски, формули, посилання тощо.

Ілюстрації (рисунок, графіки, схеми, діаграми) слід розміщувати у магістерській роботі безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці.

Якщо ілюстрації створені не автором магістерської роботи, необхідно при їх поданні дотримуватись вимог чинного законодавства про авторські права – робити посилання.

Ілюстрації позначають словом «Рис.____», яке разом з назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних.

Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією у межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках.

Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номеру ілюстрації, відокремлених крапкою (наприклад, 1.5. – п'ятий рисунок першого розділу).

Якщо ілюстрація не вміщується на одній сторінці, можна переносити її на інші сторінки, вміщаючи назву ілюстрації на першій сторінці, пояснювальні дані – на кожній сторінці і під ними – «Рисунок____, аркуш____».

На всі ілюстрації повинні бути посилання в тексті. Посилання на ілюстрації роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рис. 1.5». У повторних посиланнях на таблиці вказувати скорочене слово «дивись», наприклад: «див. рис. 1.5».

Рекомендовано цифровий матеріал оформляти у вигляді таблиць.

Таблицю необхідно розміщувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. Таблиці слід нумерувати

арабськими цифрами порядковою нумерацією у межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться в додатках (наприклад, табл. 2.3).

Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою (наприклад, таблиця 2.3 – третя таблиця другого розділу).

Напис «Таблиця» та її номер розміщують у правому верхньому куті, над заголовком таблиці. Назву таблиці друкують малими літерами (крім першої великої) і поміщають над таблицею.

У таблицях слід обов'язково зазначати одиницю виміру. Одиниці виміру мають наводитися у відповідності до стандартів. Кількісні величини у таблиці повинні мати однакову кількість десяткових знаків.

Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під іншою або поруч, або переносячи частину таблиці на наступну сторінку, повторюючи в кожній частині таблиці її шапку (або) бокову частину.

При поділі таблиці на частини можна шапку або бокові частини замінити відповідно номерами граф або рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці. Слово «Таблиця___» вказують один раз зліва над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть: «Продовження таблиці___» із зазначенням номера таблиці. Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони становлять одне речення із заголовком.

У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять.

Під таблицями слід обов'язково вказати джерело інформації.

3.4. Посилання й цитування

Під час написання магістерської роботи необхідно посилатися на джерела, матеріали, результати яких наводяться в роботі.

Посилання в тексті наукової роботи на джерела слід позначати порядковим номером за “Списком використаних джерел”, виділеним разом із вказаними сторінками двома квадратними дужками (наприклад, [10, с. 25]).

Посилання на джерело може бути прямим і непрямим. При прямому посиланні подають частину авторського тексту в оригіналі з посиланням на автора, виділяючи текст лапками. При непрямому посиланні подають у роботі частину авторського тексту у власній інтерпретації, але теж з посиланням на джерело. При посиланні на мережеві видання спочатку зазначається назва джерела за описаними вище правилами, а потім вказується лінк.

На таблиці та ілюстрації в тексті посилання – (див. табл. 3.1) або (див. рис. 2.5).

Загальні вимоги до цитування:

1) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться у тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі;

2) цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками;

3) кожна цитата обов’язково супроводжується посиланням на джерело;

4) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело.

3.5. Список використаних джерел

Список використаних джерел складають і оформляють відповідно до вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302 : 2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», який набув чинності з 1 липня 2016 року (див. табл. 3.1).

Загальні вимоги до списку використаних джерел:

- 1) кожний запис позиції у списку літератури починають з нового рядка та нумерують;
- 2) список укладається за абеткою – спершу кирилицею, а згодом – латинкою;
- 3) до бібліографічного списку входить уся література, на яку магістр посилається (цитує) при написанні роботи;
- 4) у списку літератури повинні переважати новітні видання;
- 5) у списку використаних джерел повинні бути подані власні публікації магістра.

Приклади оформлення списку використаних джерел наведено в табл. 3.1:

Таблиця 3.1

Приклади оформлення списку використаних джерел

Характеристика	Приклад оформлення джерела
1	2
Електронні ресурси	1. Химинець В.В. Інноваційність – важлива складова розбудови сучасного освітнього простору в регіоні. URL: http://zakinppo.org.ua/institut/navchalnometodichna-robota/1909-innovacijnist-vazhliva-skladova- (дата звернення: 16.02.2019).
Книги: Один автор	1. Ващенко Г. Виховання волі і характеру: Підручник для педагогів. Київ: Школяр, 1999. 385 с. 2. Бех І.Д. Виховання особистості: у 2-х кн. Кн. 1: Особистісно-орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. Київ: Либідь, 2003. 280 с.
Два автори	1. Робінсон К., Ароніка Л. Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту. Пер. з англ. Г. Лелів. Львів: Літопис, 2016. 258 с.
Три автори	1. Цюра С.Б., Біляковська О.О., Мицишин І.Я. Дидактика вищої школи: навч. посіб. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 360 с.
Чотири і більше авторів	1. Вища школа України і Болонський процес: навч. посібник. За ред. В.Г. Кременя. Авт. кол.: М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук та ін. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. 384 с.
Без автора	1. Культура і спільнота у становленні педагога. Монографія. За ред. К.М. Кларка і Т.С. Кошманової. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 382 с.
Багатотомник	1. Сухомлинський В. О. Розмова з молодим директором. Вибр. тв.: у 5 т. Т. 4. Київ: Рад. шк., 1977. 640 с. С. 393–628.

1	2
Матеріали Конференцій, з'їздів	1. Смірнова О.Д. Основні вимоги до професійної діяльності сучасного керівника навчального закладу. <i>Університетська педагогічна освіта: історія, теорія і перспективи розвитку в умовах глобалізації</i> : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 11 вересня 2015 р.). Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. 290 с. С. 232–234.
Словники	1. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с. 2. Okoń W. Nowy słownik pedagogiczny. Warszawa: Żak, 2007. 490 s.
Законодавчі та нормативні документи	1. Закон України “Про вищу освіту”. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 18.09.2017). 2. Закон України “Про наукову і науково-технічну діяльність”. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19 (дата звернення: 4.09.2019).
Каталоги	1. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області. Каталог-довідник. Авт.-упоряд. М. Зобків та ін. Львів: Новий час, 2003. 160 с. 2. Університетська книга: осінь, 2003. Каталог. Суми: Унів. кн., 2003. 11с.
Дисертації	1. Чайка В.М. Теорія і технологія підготовки майбутнього вчителя до саморегуляції педагогічної діяльності: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Тернопіль, 2006. 544 с.
Автореферати дисертацій	1. Сніговська О.В. Формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців з міжнародних відносин в освітньому середовищі класичного університету: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. Умань, 2014. 25 с.
Частина книги, періодичного, продовжаного видання	1. Квас О.В. Ідеї дитиноцентризму в освітньому просторі у другій половині XIX на початку XX ст. <i>Молодь і ринок</i> . №8 (103), серпень 2013. С.13–18. 2. Kovalchuk L. Modeling of cultural and educational environment as a pedagogical condition of forming of professional thinking culture of future teachers. <i>European Scientific Journal</i> . 2014. Vol. 10, № 22. P. 69–88. URL: http://eujournal.org/index.php/esj/article/view/3906/3697

3.6. Додатки

В тексті магістерської роботи повинні бути посилання на додатки, які вказують у порядку появи посилань на них у тексті роботи.

Кожен додаток необхідно починати з нової сторінки із заголовком «Додаток __», який надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично стосовно тексту сторінки. Додатки слід позначати послідовно

великими літерами української абетки (починаючи з А), за винятком літер Г, Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад, «Додаток Б».

Загальна назва до елемента магістерської роботи «ДОДАТКИ» вказується перед «Додатком А» на одній сторінці із відокремленням у два-три рядки.

Таблиці, діаграми, графіки, рисунки, схеми у додатках повинні мати внутрішню нумерацію. Їх слід нумерувати в межах кожного додатку (наприклад, рисунок А.3 – третій рисунок додатку А, таблиця В.2 – друга таблиця додатку В).

4. ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

4.1. Кафедральний (попередній) захист магістерської роботи

Попередній захист магістерської роботи відбувається за рішенням випускової кафедри не пізніше ніж за 5 тижнів до дати захисту перед ЕК.

Метою проведення попереднього захисту є перевірка на відповідність рівня магістерської роботи встановленим вимогам та готовність магістра презентувати доповідь і відповідати на запитання.

Процедура попереднього захисту схожа до прилюдного захисту магістерської роботи. Спочатку магістр презентує доповідь з обов'язковим використанням ілюстративних матеріалів, по закінченні усі присутні (члени кафедральної комісії, члени кафедри, магістри) можуть задати запитання щодо змісту магістерського дослідження, резюмує науковий керівник, надаючи загальну оцінку якості та ступеня завершеності виконання роботи і оголошує про допуск (недопуск) магістерської роботи до захисту перед ЕК.

Магістр подає на попередній захист роботу в завершеному, але не зшитому вигляді. Члени кафедральної комісії оцінюють роботу за зовнішніми ознаками щодо оформлення тексту відповідно встановленим вимогам. При виявленні несуттєвих недоліків магістру надається певний термін для їх усунення. У разі невідповідності роботи встановленим вимогам, комісія складає й подає на кафедру висновок про недопущення її до захисту.

Після попереднього захисту за умови відсутності зауваг магістерська робота зшивається і подається на кафедру у друкованому та електронному вигляді **НЕ ПІЗНІШЕ ЗА ОДИН МІСЯЦЬ ДО ПУБЛІЧНОГО ЗАХИСТУ.**

4.2. Відгук наукового керівника та рецензія на магістерську роботу

Після попереднього захисту завершена магістерська робота подається (реєструється) магістром на кафедру. Після цього науковий керівник складає письмовий відгук на роботу і передає на рецензію двом рецензентам.

Бланки «Відгук керівника магістерської роботи» та «Рецензія на магістерську роботу» представлені у Додатку 3 та Додатку И.

У відгуку науковий керівник має зазначити: актуальність теми, відповідність змісту роботи темі і завданням, структуру роботи і ступінь самостійності виконання теоретичної частини дослідження, рівень і якість виконання практичної частини дослідження, уміння володіти емпіричними методами наукового пошуку, характеристику використаних джерел та їх відповідність обраній тематиці, позитивні аспекти рецензованої роботи, адекватність і цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій, можливість їх впровадження у практику, оцінку роботи з точки зору відповідності до формальних вимог (мова, посилання на літературу, бібліографічний опис джерел, виконання таблиць, схем, тощо).

Висновок наукового керівника завершується записом *“Рекомендується до захисту”*, а в разі негативної оцінки – *“До захисту не рекомендується”*. У випадку *негативного висновку* керівника це питання виноситься на розгляд на засіданні випускової кафедри за участю магістра та наукового керівника.

Рецензентами магістерської роботи можуть бути викладачі вищого навчального закладу, в якому виконується дослідження, та висококваліфіковані фахівці з науковим ступенем та вченим званням із числа інших закладів освіти.

У рецензії необхідно зазначити: актуальність теми, відповідність змісту магістерської роботи вибраній темі і завдань; структуру роботи і ступінь самостійності виконання теоретичної частини дослідження, рівень і якість виконання практичної частини дослідження, уміння володіти емпіричними методами наукового пошуку; характеристику використаних джерел та їх відповідність обраній тематиці; позитивні аспекти рецензованої роботи; адекватність і цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій, можливість їх впровадження у практику; оцінку роботи з точки зору відповідності до формальних вимог (мова, посилання на літературу, бібліографічний опис джерел, виконання таблиць, схем, тощо).

Рецензію підписує особисто рецензент, зазначивши свої ініціали, прізвище, посаду, науковий ступінь, вчене звання, посаду. Підпис рецензента засвідчують в установі, в якій він працює за умови, якщо місце праці відмінне від закладу вищої освіти, в якому виконується магістерська робота.

Негативна рецензія не є підставою для відхилення роботи від її захисту. Рецензію на магістерську роботу необхідно подати на кафедру не пізніше, ніж за 10 днів до захисту.

Письмова рецензія надається студентові для ознайомлення з міркуваннями рецензента не пізніше, ніж за 5 днів до захисту.

4.3. Експертиза магістерської роботи на забезпечення академічної доброчесності

Відповідно до законодавчих та нормативно-правових положень (Закон України «Про вищу освіту» (ст. 16 п.7 «Забезпечення якості вищої освіти», ст. 69 п.6 «Права інтелектуальної власності та її захист»), «Про авторське право і суміжні права»; Положення про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка від 31 жовтня 2018 р. та інших нормативно-правових актів текст магістерської роботи повинен пройти процедуру перевірки на наявність академічного плагіату.

Дотримання академічної доброчесності магістром під час виконання магістерського дослідження, зобов'язує його уникнення «академічного плагіату», «самоплагіату», «фабрикації» та «фальсифікації» [3, с. 3–6].

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

Фабрикація – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі чи наукових дослідженнях.

Фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.

Академічним плагіатом є:

- відтворення в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;
- відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;
- відтворення в тексті наукової роботи наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата;
- відтворення в тексті наукової роботи наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації (крім загальновідомої) без вказування на те, з якого джерела взята ця інформація;
- відтворення в тексті наукової роботи оприлюднених творів мистецтва без зазначення авторства цих творів мистецтва.

Самоплагіатом є:

- дуплікація публікацій – публікація однієї і тієї самої наукової роботи (цілком або з несуттєвими змінами) в декількох виданнях без відповідного посилання, а також повторна публікація (цілком або з несуттєвими змінами) раніше оприлюднених статей, монографій, інших наукових робіт як нових наукових робіт;
- дуплікація наукових результатів – публікація повністю чи частково одних і тих самих наукових результатів у різних статтях, монографіях, інших наукових працях як нових результатів, які публікуються вперше;
- повторне подання здобувачами вищої освіти письмових робіт, які вже подавалися як звітність із інших дисциплін, без дозволу викладача;

- агрегування чи доповнення даних – суміщення раніше опублікованих і нових даних без їх поділу з відповідними посиланнями на попередню публікацію;

- повторний аналіз раніше опублікованих даних без посилання на попередню публікацію цих даних та раніше виконаного їх аналізу.

Фабрикацією є:

- наведення у письмових роботах, наукових роботах вигаданих чи неперевірених даних, зокрема статистичних даних, результатів експериментів, розрахунків чи емпіричних досліджень, фотографій, аудіо- та відеоматеріалів тощо;

- посилання на вигадані джерела інформації або навмисне посилання не на справжнє джерело;

- приписування іншим особам текстів, думок чи ідей, яких вони не висловлювали чи не публікували.

Фальсифікацією є:

- необгрунтоване корегування результатів власних наукових досліджень чи виконання навчальних завдань (таке, що не базується на повторних чи додаткових дослідженнях, вимірюваннях або розрахунках, виправленні виявлених помилок тощо);

- наведення у письмових роботах, наукових роботах свідомо змінених літературних відомостей та даних, отриманих із інших джерел, зокрема статистичних даних, результатів експериментів, розрахунків чи емпіричних досліджень, фотографій, аудіо- та відеоматеріалів тощо без належного обгрунтування причин і зазначення методики їх корегування;

- наведення неповної або викривленої інформації про апробацію результатів досліджень та розробок.

Процедура перевірки магістерської роботи на наявність академічного плагіату передбачає:

- 1) подачу на кафедру магістром електронного варіанту роботи;

- 2) перевірку тексту роботи уповноваженою особою від деканату факультету по роботі із програмним забезпечення для боротьби із академічним плагіатом;
- 3) формування довідки про відсоток наявності академічного плагіату в роботі;
- 4) факт присутності у роботі академічного плагіату більше 50% забороняє допускати магістерську роботу до захисту;
- 5) довідку про відсоток наявності академічного плагіату у магістерській роботі долучається до структури магістерської роботи як обов'язковий документ про допуск роботи до публічного захисту.

4.4. Підготовка наукової доповіді та презентації магістерського дослідження

Процедура попереднього (кафедрального) та прилюдного захисту вимагає від магістра уміння представляти дослідження через виголошення доповіді та презентації виступу.

Тривалість доповіді не повинна перевищувати 15 хвилин.

Рекомендовані структурні компоненти доповіді:

- 1) актуальність дослідження та аргументація щодо обрання даної теми;
- 2) об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження;
- 3) методи дослідження;
- 4) наукова новизна та практичне значення;
- 5) структура магістерської роботи;
- 6) апробація результатів дослідження;
- 7) зміст кожного розділу із характеристикою головних позицій;
- 8) висновки у кількості позицій представлених у тексті роботи.

Рекомендовано доповідь розпочинати словами: «Шановний пане голову, шановні члени екзаменаційної комісії, шановні присутні! Вашій увазі пропонується стислий виклад змісту магістерської роботи, виконаної на тему _____». Після завершення доповіді: «Доповідь закінчена. Дякую за увагу».

Виголошена магістром доповідь повинна бути підсилена презентацією виступу. Її підготовка у програмі Microsoft Power Point повинна висвітлювати візуально усі положення доповіді.

Загальна кількість слайдів не повинна перевищувати 20.

Вимоги до оформлення:

- 1) тло слайдів єдине для усієї презентації;
- 2) кольори діаграм, схем, малюнків повинно бути яскравіше за тло;
- 3) не використовувати ефекти анімації;
- 4) не використовувати складних шрифтів;
- 5) в одному слайді повинно бути не більше 15 рядків тексту;

Структура презентації:

- 1) титульний слайд (назва теми роботи, прізвище та ініціали магістра і наукового керівника);
- 2) актуальність дослідження;
- 3) об'єкт, предмет, мета дослідження;
- 4) завдання дослідження;
- 5) методи дослідження;
- 6) наукова новизна та практичне значення;
- 7) структура магістерської роботи;
- 8) апробація результатів дослідження;
- 9) зміст кожного розділу із характеристикою головних позицій;
- 10) практичні рекомендації;
- 11) висновки у кількості позицій представлених у тексті роботи.

4.5. Прилюдний захист магістерської роботи

Допуск магістерської роботи до захисту забезпечує:

- 1) виконання магістром усіх вимог навчального плану;
- 2) складання державних іспитів;
- 3) позитивний відгук наукового керівника;
- 4) рецензії від двох рецензентів;

5) довідка про відсоток наявності академічного плагіату у магістерській роботі;

6) підпис завідувача кафедри про допуск до захисту на титульному аркуші магістерської роботи.

Захист магістерських робіт відбувається на засіданні екзаменаційної комісії.

Засідання екзаменаційної комісії відбуваються за графіком у встановлені терміни.

Процедура захисту магістерської роботи на відкритому засіданні ЕК передбачає:

- 1) представлення магістра та поданих документів;
- 2) доповідь магістра про зміст роботи;
- 3) запитання до магістра членів ЕК та присутніх;
- 4) відповіді магістра на запитання;
- 5) виступ керівника або представлення його відгуку;
- 6) представлення рецензії на роботу;
- 7) відповіді магістра щодо зауважень, які зазначені у відгуку наукового керівника та рецензентів;
- 8) обговорення магістерської роботи членами ЕК з урахуванням захисту;
- 9) рішення комісії про оцінку роботи. Рішення ухвалюють відкритим голосуванням більшістю голосів при обов'язковій присутності голови ЕК. За рівної кількості голосів голова користується правом вирішального голосу;
- 10) оголошення рішення ЕК. Магістерську роботу оцінюють за 100-бальною шкалою й оголошують оцінку роботи у день захисту після оформлення протоколу засідання ЕК.

4.6. Оцінювання магістерської роботи

Магістерська робота оцінюється диференційовано за чотирибальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), стобальною

системою та міжнародною системою ECTS з урахуванням якості виступу і відповідей на питання, відгуку наукового керівника та зовнішньої рецензії.

Складові загальної оцінки магістерської роботи:

- 1) оцінка за змістовну частину дослідження (0–60 балів) – визначається науковим керівником та відображається у письмовому відгуку наукового керівника на магістерську роботу;
- 2) оцінка за наявність публікацій результатів дослідження (0–20 балів) – визначається за наявністю публікацій. До уваги береться не більше однієї статті (10 балів) та двох тез конференцій (2 по 5 балів).
- 3) оцінка за рівень захисту результатів дослідження (0–20 балів) – визначається екзаменаційною комісією за результатами усного публічного захисту магістерської роботи.

Критерії оцінювання змістової частини магістерської роботи:

- 1) відповідність змісту роботи темі;
- 2) обґрунтованість актуальності теми дослідження;
- 3) логічність структури роботи,
- 4) чіткість визначення об'єкту, предмету, мети і завдань дослідження;
- 5) ступінь розкриття теми;
- 6) використання емпіричних методів та методик дослідження;
- 7) рівень (якість, системність, ґрунтовність і глибина) аналізу літературних джерел;
- 8) ступінь самостійності проведення дослідження;
- 9) правильність представлення емпіричних результатів і якість інтерпретації (методологічна грамотність);
- 10) рівень одержаних результатів: новизна, практична цінність висновків і пропозицій (рекомендацій);
- 11) якість оформлення роботи (стиль, логічність, грамотність та послідовність викладу думок; грамотність цитування), дотримання регламенту виконання;
- 12) правильність оформлення списку літературних джерел та додатків.

Критерії оцінювання захисту результатів дослідження:

- 1) змістовність доповіді магістра (стислий, послідовний й чіткий виклад теоретичних та практичних результатів дослідження);
- 2) рівень відповідей на запитання членів ЕК (правильність, лаконічність, аргументованість);
- 3) висновки і зауваження наукового керівника магістерської роботи, зауваження та рекомендації рецензента;
- 4) загальний рівень підготовки студента;
- 5) володіння культурою презентації.

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок заяви для затвердження теми та керівника магістерського дослідження

Завідувачу кафедри _____
(назва кафедри)

(прізвище, ініціали)

студент _____ курсу

спеціальність _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

З А Я В А

Прошу закріпити за мною для захисту в Державній екзаменаційній комісії
тему магістерської роботи

(повна назва)

“ _____ ” _____ 20__ р.

(підпис)

Додаток Б

Графік написання магістерської роботи

Календарний план виконання магістерської роботи

спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»

(денної/заочної форми навчання) (орієнтовний)

Тема _____

Виконавець магістерської роботи _____

Науковий керівник _____

№ з/п	ЗМІСТ	ТЕРМІНИ
1	Вибір і затвердження теми	
2	Вивчення літературних джерел, збирання та обробка інформації	
3	Узгодження науково-категоріального апарату; складання і погодження з науковим керівником плану та завдань	
4	Детальний аналіз теоретичної частини. Написання Розділу 1 (огляд літературних джерел)	
5	Здача керівнику Розділу 1 на перевірку	
6	Апробація матеріалів теоретичної частини дослідження	
7	Проектування практичної частини дослідження; вибір або розроблення методик	
8	Проведення емпіричного дослідження, виконання розрахунків та аналіз результатів	
9	Інтерпретація результатів дослідження та представлення їх у дослідницькій частині роботи. Формулювання практичних/методичних пропозицій. Написання Розділу 2; 3	
10	Здача керівнику на перевірку <i>відповідно до структури роботи</i> Розділу 2 (практично-аналітичного) Розділу 3 (дослідно-рекомендаційного)	
11	Апробація матеріалів практичної частини дослідження	
12	Доопрацювання тексту роботи у відповідності до зауважень наукового керівника	
13	Оформлення магістерської роботи відповідно вимог та подання її на ознайомлення науковому керівникові	
14	Представлення магістерської роботи на кафедрі для попереднього розгляду	
15	Попередній захист магістерської роботи на кафедрі отримання рекомендацій про допуск її до захисту в державній екзаменаційній комісії	
16	Остаточне редагування магістерської роботи відповідно до зауважень	

17	Перевірка магістерської роботи на академічний плагіат із формулюванням довідки	
18	Подання магістерської роботи науковому керівнику на письмовий відгук	
19	Подання магістерської роботи двом викладачам закладу вищої освіти на рецензування	
20	Подання магістерської роботи на кафедру у друкованому та електронному вигляді	
21	Підготовка до публічного захисту	
22	Захист магістерської роботи на засіданні державної екзаменаційної комісії	

Магістрант

_____ (підпис)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Додаток В

Зразок титульного аркуша магістерської роботи

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти**

Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

**МАРКОВИЧ СОФІЯ ОЛЕКСІЇВНА
ПІДГОТОВКА ЕКСПЕРТІВ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ В УКРАЇНІ**

Магістерська робота

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»

Науковий керівник:

_____ (вказуються посада (проф./доц.)

_____ науковий ступінь та вчене звання

_____ прізвище та ініціали наукового керівника

Львів-2020

Додаток Д
Зразок структури роботи

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ	
ВСТУП	
РОЗДІЛ 1. (НАЗВА)	
1.1. (Назва)	
1.2. (Назва)	
Висновки до першого розділу	
РОЗДІЛ 2. (НАЗВА)	
2.1. (Назва)	
2.2. (Назва)	
Висновки до другого розділу	
РОЗДІЛ 3. (НАЗВА)	
3.1. (Назва)	
3.2. (Назва)	
Висновки до третього розділу	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

Додаток Е

Зразок першої сторінки розділу магістерської роботи

РОЗДІЛ І

ПІДГОТОВКА ЕКСПЕРТІВ.....

1.1 Експертна діяльність в галузі освіти.....

Додаток Ж

Зразок оформлення бібліографічного опису

Таблиця Ж.1

Приклади оформлення списку використаних джерел

Характеристика	Приклад оформлення джерела
1	2
Електронні ресурси	1. Химинець В.В. Інноваційність – важлива складова розбудови сучасного освітнього простору в регіоні. URL: http://zakinppo.org.ua/institut/navchalnometodichna-robota/1909-innovacijnist-vazhliva-skladova- (дата звернення: 16.02.2019).
Книги: Один автор	1. Ващенко Г. Виховання волі і характеру: Підручник для педагогів. Київ: Школяр, 1999. 385 с. 2. Бех І.Д. Виховання особистості: у 2-х кн. Кн. 1: Особистісно-орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. Київ: Либідь, 2003. 280 с.
Два автори	1. Робінсон К., Ароніка Л. Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту. Пер. з англ. Г. Лелів. Львів: Літопис, 2016. 258 с.
Три автори	1. Цюра С.Б., Біляковська О.О., Мишишин І.Я. Дидактика вищої школи: навч. посіб. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 360 с.
Чотири і більше авторів	1. Вища школа України і Болонський процес: навч. посібник. За ред. В.Г.Кременя. Авт. кол.: М.Ф.Степко, Я.Я.Болубаш, В.Д.Шинкарук та ін. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. 384 с.
Без автора	1. Культура і спільнота у становленні педагога. Монографія. За ред. К.М. Кларка і Т.С. Кошманової. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 382 с.
Багатотомник	1. Сухомлинський В. О. Розмова з молодим директором. Вибр. тв.: у 5 т. Т. 4. Київ: Рад. шк., 1977. 640 с. С. 393–628.
Матеріали Конференцій, з'їздів	1. Смірнова О.Д. Основні вимоги до професійної діяльності сучасного керівника навчального закладу. <i>Університетська педагогічна освіта: історія, теорія і перспективи розвитку в умовах глобалізації</i> : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 11 вересня 2015 р.). Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. 290 с. С. 232–234.
Словники	1. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с. 2. Okoń W. Nowy słownik pedagogiczny. Warszawa: Żak, 2007. 490 s.
Законодавчі та нормативні документи	1. Закон України “Про вищу освіту”. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 18.09.2017). 2. Закон України “Про наукову і науково-технічну діяльність”. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19 (дата звернення: 4.09.2019).

1	2
Каталоги	1. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області. Каталог-довідник. Авт.-упоряд. М. Зобків та ін. Львів: Новий час, 2003. 160 с. 2. Університетська книга: осінь, 2003. Каталог. Суми: Унів. кн., 2003. 11с.
Дисертації	1. Чайка В.М. Теорія і технологія підготовки майбутнього вчителя до саморегуляції педагогічної діяльності: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Тернопіль, 2006. 544 с.
Автореферати дисертацій	1. Сніговська О. В. Формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців з міжнародних відносин в освітньому середовищі класичного університету: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. Умань, 2014. 25 с.
Частина книги, періодичного, продовжаного видання	1. Квас О.В. Ідеї дитиноцентризму в освітньому просторі у другій половині ХІХ на початку ХХ ст. <i>Молодь і ринок</i> . №8 (103), серпень 2013. С.13–18. 2. Kovalchuk L. Modeling of cultural and educational environment as a pedagogical condition of forming of professional thinking culture of future teachers. <i>European Scientific Journal</i> . 2014. Vol. 10, № 22. P. 69–88. URL: http://eujournal.org/index.php/esj/article/view/3906/3697

Додаток 3
Відгук наукового керівника

Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

ВІДГУК
керівника магістерської роботи

Студента _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Група _____ Спеціальність _____ 011 «Освітні, педагогічні науки» _____
(шифр, назва)

На тему: _____

Обсяг магістерської роботи _____ сторінок, кількість додатків _____ сторінок.

Актуальність теми _____

Відповідність змісту магістерської роботи вибраній темі і завдань _____

Структура роботи і ступінь самостійності виконання теоретичної частини дослідження

Рівень і якість виконання практичної частини дослідження, уміння володіти емпіричними методами наукового пошуку _____

Характеристика використаних джерел та їх відповідність обраній тематиці _____

Позитивні аспекти рецензованої роботи _____

Адекватність і цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій, можливість їх впровадження у практику

Оцінка роботи з точки зору відповідності до формальних вимог (мова, посилання на літературу, бібліографічний опис джерел, виконання таблиць, схем, тощо) _____

Загальна оцінка роботи та рекомендації щодо допуску до захисту в ЕК _____

Керівник _____

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Додаток И

Рецензія на магістерську роботу

Львівський національний університет імені Івана Франка

Факультет педагогічної освіти

Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

РЕЦЕНЗІЯ

на магістерську роботу

Студента _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Група _____ Спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»
(шифр, назва)

На тему: _____

Обсяг магістерської роботи _____ сторінок, кількість додатків _____ сторінок.

Актуальність теми _____

Відповідність змісту магістерської роботи вибраній темі і завдань _____

Структура роботи і ступінь самостійності виконання теоретичної частини дослідження _____

Рівень і якість виконання практичної частини дослідження, уміння володіти емпіричними методами наукового пошуку _____

Характеристика використаних джерел та їх відповідність обраній тематиці _____

Позитивні аспекти рецензованої роботи _____

Адекватність і цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій,
можливість їх впровадження у практику

Оцінка роботи з точки зору відповідності до формальних вимог (мова, посилання на літературу, бібліографічний опис джерел, виконання таблиць, схем, тощо) _____

Загальна оцінка роботи та рекомендації щодо допуску до захисту в ЕК _____

Рецензію склав _____

(посада, місце роботи, прізвище, ім'я, по батькові)

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Корягін М.В., Чік М.Ю. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. Київ: Алерта, 2014. 622 с.
2. Пелеха Ю.І., Леміш Н.О. Основи науково-дослідної роботи: Навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2016. 336 с.
3. Положення про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка. URL: <https://www.lnu.edu.ua/about/university-today-and-tomorrow/documents/>
4. Тверезовська Н.Т., Сидоренко В.К. Методологія педагогічного дослідження: Навч. посіб. Київ: Центр учб. л-ри, 2013. 440 с.